

Wyniki weryfikacji projektów kluczowych

Informacja prasowa, 1 lutego 2008 r.

Zakończyła się weryfikacja Indyktywnej listy projektów indywidualnych do Programów: Infrastruktura i Środowisko, Innowacyjna Gospodarka i Rozwój Polski Wschodniej. Obecnie na listach są 433 projekty o orientacyjnej całkowitej wartości 166 447,65 mln złotych. Szacunkowa wartość dofinansowania tych projektów to 104 841,07 mln złotych. Indywidualne projekty kluczowe to najważniejsze inwestycje przewidziane do realizacji w najbliższych latach przy wykorzystaniu środków unijnych. Stanowią przedsięwzięcia o strategicznym znaczeniu, których wdrożenie w istotny sposób przyczynia się do przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego naszego kraju.

W wyniku weryfikacji łączna liczba projektów indywidualnych (podstawowych oraz rezerwowych) na listach zmniejszyła się o **49%** (w tym ilość projektów podstawowych o **33%**, a rezerwowych o **78%**), co spowodowało uwolnienie **22%** środków przeznaczonych na dofinansowanie (**29 343,46 mln zł**) dotychczas alokowanych na projekty indywidualne. Środki te zostaną przeznaczone głównie na **wyłanianie projektów w trybie konkursowym**.

Program operacyjny	Liczba projektów			Orientacyjny koszt całkowity (mln PLN)			Szacunkowa kwota dofinansowania (mln PLN)		
	Lista podstawowa	Lista rezerwowa	Łącznie	Lista podstawowa	Lista rezerwowa	Łącznie	Lista podstawowa	Lista rezerwowa	Łącznie
PO IŚ	174	52	226	118 634,77	27 607,89	146 242,67	71 266,32	18 070,96	89 337,28
PO IG	84	6	90	9 564,71	534,32	10 099,03	7 892,36	386,01	8 278,37
PO RPW	107	10	117	9 164,19	941,77	10 105,95	7 225,41	-	7 225,41
Razem	365	68	433	137 363,67	29 083,98	166 447,65	86 384,09	18 456,97	104 841,07

Zmiany w kształcie list dokonane w wyniku procesu weryfikacji przedstawia poniższe zestawienie:

Program operacyjny	Zmiany w liczbie projektów		Zmiana orientacyjnego kosztu całkowity (mln PLN)		Szacunkowa kwota dofinansowania (mln PLN)	
	Łącznie	Zmiana w %	Łącznie	Zmiana w %	Łącznie	Zmiana w %
PO IŚ	- 365	- 62 %	- 41 968,73	- 22 %	- 27 346,00	- 23 %
PO IG	- 55	- 38 %	- 2 229,73	- 18 %	- 2 036,95	- 20 %
PO RPW	0	0	+ 46,17	0	+ 39,49	+ 1 %
Razem	- 420	- 49 %	- 44 152,29	- 21 %	- 29 343,46	- 22 %

Projekty kluczowe w Programie Infrastruktura i Środowisko

Liczba i wartość projektów kluczowych

Do Indykatywnego wykazu indywidualnych projektów kluczowych dla PO IiŚ wpisanych zostało **226 przedsięwzięć**, których łączna wartość wynosi **146,24 mld złotych**. Na liście podstawowej znalazło się 174 projekty o wartości 118,63 mld złotych. Natomiast 52 projekty, których łączna wartość wynosi 27,61 mld złotych, stanowi listę rezerwową.

Dofinansowanie z funduszy unijnych

Ogólna wartość dofinansowania dla projektów objętych Indykatywnym wykazem wynosi 89,34 mld złotych. Projekty z listy podstawowej dofinansowane będą kwotą 71,27 mld złotych, zaś na przedsięwzięcia z listy rezerwowej przeznaczonych zostało 18,07 mld złotych.

Kategorie projektów

Projekty wpisane do Indykatywnego wykazu można podzielić według kilku kategorii tematycznych:

TRANSPORT	Liczba projektów	Koszt całkowity w mln zł	Koszt dofinansowania w mln zł
Lista podstawowa	82	93 248,45	59 505,56
Lista rezerwowa	45	24 922,19	17 332,39

Usunięto 1 projekt z listy podstawowej (finansowanie ze środków budżetu państwa)
Wolna alokacja do zagospodarowania: 9,21 mld zł

ŚRODOWISKO	Liczba projektów	Koszt całkowity w mln zł	Koszt dofinansowania w mln zł
Lista podstawowa	48	12 626,48	6 887,79
Lista rezerwowa	0	-	-

Usunięto 141 projektów z listy podstawowej oraz 208 projektów z listy rezerwowej.
Wolna alokacja do zagospodarowania: 9,49 mld zł.

ZDROWIE	Liczba projektów	Koszt całkowity w mln zł	Koszt dofinansowania w mln zł
Lista podstawowa	1	68,28	58,04
Lista rezerwowa	0	-	-

Nie ma zmian w stosunku do starej listy.
Wolna alokacja do zagospodarowania: 660,66 mln zł

KULTURA	Liczba projektów	Koszt całkowity w mln zł	Koszt dofinansowania w mln zł
Lista podstawowa	5	998,53	600,11
Lista rezerwowa	0	-	-

Usunięto 5 projektów z listy podstawowej.
Wolna alokacja do zagospodarowania: 855,15 mln zł

ENERGETYKA	Liczba projektów	Koszt całkowity w	Koszt
-------------------	------------------	-------------------	-------

		mln zł	dofinansowania w mln zł
Lista podstawowa	13	9 955,21	2 737,68
Lista rezerwowa	7	2 685,70	738,57

Usunięto 2 projekty z listy podstawowej oraz 8 projektów z listy rezerwowej.
Wolna alokacja do zagospodarowania: 11,35 mln zł

SZKOLNICTWO WYŻSZE	Liczba projektów	Koszty całkowite w mln zł	Kwota dofinansowania w mln zł
Lista podstawowa	25	1 737,82	1 477,14
Lista rezerwowa	0	-	-

Usunięto 7 projektów z listy podstawowej i 5 projektów z listy rezerwowej.
Wolna alokacja do zagospodarowania – 319,61 mln zł.

Projekty kluczowe w Programie Innowacyjna Gospodarka

Liczba i wartość projektów

Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych dla PO IG obejmuje 90 przedsięwzięć o łącznej wartości 10 099,03 mln złotych. Na liście podstawowej znajduje się 84 projekty, których wartość opiewa na 9 564,71 mln złotych, natomiast pozostałe 6 projektów to projekty rezerwowe, których łączna wartość wynosi 534,32 mln złotych.

Dofinansowanie z funduszy unijnych

Maksymalny udział dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wydatkach kwalifikowanych projektu co do zasady wynosi 85%, z wyjątkiem projektów, w których występuje pomoc publiczna oraz projektów generujących dochód.

Kategorie projektów

BADANIA I ROZWÓJ (I i II priorytet)	Liczba projektów	Koszt całkowity w mln zł	Koszt dofinansowania w mln zł
Lista podstawowa	57	4 532,12	3 852,30
Lista rezerwowa	0	0	0

Nie usunięto żadnego projektu
Wolna alokacja do zagospodarowania: **4 125,12** mln zł

INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU (III,IV i V priorytet)	Liczba projektów	Koszt całkowity w mln zł	Koszt dofinansowania w mln zł
Lista podstawowa	12	2 870,02	2 339,58
Lista rezerwowa	6	534,32	386,01

Usunięto **1** projekty z listy rezerwowej.
Wolna alokacja do zagospodarowania: **10 393,62** mln zł

Z listy usunięto wszystkie projekty kluczowe z **6. osi priorytetowej *Polska gospodarka na rynku międzynarodowym***, Instytucja Zarządzająca (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego) przychyliła się do stanowiska ministra właściwego do spraw turystyki oraz właściwych instytucji: pośredniczącej i wdrażającej dla działania 6.4 *Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym* oraz podjęła decyzję o przeprowadzeniu ponownego, otwartego naboru projektów w obszarze turystyki. Decyzja ta została podjęta z uwagi na brak przeprowadzenia konsultacji społecznych listy

projektów dla działania 6.4 oraz fakt, iż nie wszyscy potencjalni beneficjenci zostali poinformowani o naborze projektów. Dodatkowo w trakcie tworzenia listy, kryteria wyboru projektów dla działania 6.4 nie był jeszcze uzgodnione z właściwymi instytucjami: Pośredniczącą i Wdrażającą.

INFORMATYZACJA (VII priorytet)	Liczba projektów	Koszty całkowite w mln zł	Kwota dofinansowania w mln zł
Lista podstawowa	15	2 162,57	1 838,18
Lista rezerwowa	0	0	0

Usunięto **19** projektów z listy podstawowej oraz **14** projektów z listy rezerwowej.
Wolna alokacja do zagospodarowania: **569,46 mln zł**

Projekty kluczowe w Programie Rozwój Polski Wschodniej

Liczba i wartość projektów kluczowych

Indykatywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych dla PO RPW obejmuje 117 przedsięwzięć o łącznej wartości 10 105, 95 mln zł. Na liście podstawowej znajduje się 107 projektów, których wartość opiewa na 9 164,19 mln złotych, natomiast pozostałych 10 projektów to projekty rezerwowe, których łączna wartość wynosi 941,77 mln euro.

Dofinansowanie z funduszy unijnych

Ogólna wartość dofinansowania dla projektów podstawowych objętych Indykatywnym wykazem wynosi 7 225,41 mln złotych.

Projekty wg priorytetów

PO Rozwój Polski Wschodniej	Liczba projektów – lista podstawowa	Liczba projektów – lista rezerwowa	Koszt całkowity w mln zł	Koszt dofinansowania w mln zł
Priorytet 1: Nowoczesna gospodarka	64	0	2 843,1	2 313,28
Priorytet 2: Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	1	0	1 078,55	916,77
Priorytet 3: Wojewódzkie ośrodki wzrostu	13	0	1848,53	1 466,16
Priorytet 4: Infrastruktura transportowa	27	10	Podstawowa - 3193,19 Rezerwowa - 941,77	Podstawowa - 2358,49 Rezerwowa - nie wskazuje się
Priorytet 5: Zrównoważony rozwój potencjału turystycznego opartego o warunki naturalne	2	0	200,81	170,69

Dlaczego zdecydowano się na weryfikację projektów?

Projekty kluczowe muszą być spójne z zapisami programów. Tymczasem gdy tworzono listy projektów kluczowych dla Programów: Infrastruktura i Środowisko, Innowacyjna Gospodarka oraz Rozwój Polski Wschodniej trwały jeszcze negocjacje tych programów z Komisją Europejską. Nie był więc znany ich ostateczny kształt. Programy Innowacyjna Gospodarka i Rozwój Polski Wschodniej uzyskały akceptację Komisji Europejskiej 2 października, a Infrastruktura i Środowisko – 5 grudnia 2007 r. **Pojawiły się więc obawy odnośnie spójności projektów z zapisami programów operacyjnych.**

Dopiero po zatwierdzeniu programów możliwe było dokończenie prac nad tzw. linią demarkacyjną, która została ostatecznie zatwierdzona 18 grudnia 2007 r. Linia demarkacyjna to dokument, który zawiera kryteria pozwalające wyeliminować możliwość dofinansowania takich samych projektów w ramach kilku programów operacyjnych. Unijne prawo wyraźnie zabrania podwójnego finansowania projektów. Złamanie tej zasady oznacza konieczność zwrotu do unijnego budżetu całej przyznanej dotacji. Ponieważ w momencie tworzenia list, linia demarkacyjna nie była ostatecznie wyznaczona **zaistniała obawa, że projekty kluczowe umieszczone na listach w ramach poszczególnych programów operacyjnych mogą się dublować.**

Ponadto, na listach znalazło się wiele projektów, które ze względu na swoją skalę i prognozowane oddziaływanie na rozwój społeczno-gospodarczy budziły wątpliwość co do swego **strategicznego charakteru**, a tym samym zasadności nadania im statusu kluczowych inwestycji i przeznaczenia do realizacji w procedurze pozakonkursowej.

Dodatkowo, alokacja finansowa dla projektów kluczowych w ramach poszczególnych priorytetów programów operacyjnych w wielu przypadkach znacząco przekraczała alokację finansową dostępną dla danego priorytetu oraz całego programu operacyjnego. W wielu przypadkach **horyzont czasowy** projektu nie odpowiadał rzeczywistości i doprecyzowania wymagały terminy realizacji projektów.

Jak przeprowadzono weryfikację?

Pierwszym etapem weryfikacji list projektów kluczowych była ich powtórna analiza przez ministerstwa odpowiedzialne za realizację poszczególnych priorytetów (tzw. Instytucje Pośredniczące - IP). Projekty zostały przeanalizowane pod względem zgodności z następującymi kryteriami strategicznymi:

1. Strategiczny charakter projektu,
2. Kwalifikowalność projektu oraz Beneficjenta,
3. Zgodność projektu z celami SRK, NSRO, programu operacyjnego oraz strategiami wojewódzkimi i strategiami sektorowymi,
4. Skala oddziaływania projektu (regionalna w RPO, ponadregionalna i krajowa w programach krajowych),
5. Stopień wpływu projektu na osiągnięcie wskaźników SRK, NSRO oraz programu operacyjnego,
6. Dostępność środków finansowych w ramach alokacji danego priorytetu programu operacyjnego.

a także z kryteriami dodatkowymi, takimi jak:

1. Powiązanie i komplementarność z innymi projektami, dążenie do zapewnienia efektów sieci (w tym z projektami finansowanymi z innych źródeł),
2. Ewentualne konsekwencje braku realizacji projektu,
3. Termin realizacji projektu,
4. Sprzyjanie wypełnieniu wymogów zasady „n+2”/”n+3”.

Przy weryfikacji brane były pod uwagę również kryteria zależne od konkretnego sektora, np. w przypadku projektów infrastrukturalnych uwzględniano m.in.:

1. Natężenie ruchu na odcinku planowanym do realizacji (obecne i prognozowane), wypadkowość (obecnie i możliwości poprawy),
2. Szacunkowe czasy przejazdu/szybkość połączeń na danym odcinku,
3. Przepustowość portów, dworców, przejść granicznych, etc.

Przy weryfikacji uwzględniano także kryteria związane z organizacją EURO 2012

1. Wypełnianie bezpośrednich zobowiązań Polski wobec UEFA,
2. Ekonomiczne i społeczne uzasadnienie dla funkcjonowania projektu również po zakończeniu EURO 2012 (w tym w oparciu o racjonalny rachunek ekonomiczny).

Wszystkie ministerstwa przekazały do MRR propozycje list indywidualnych projektów kluczowych dla Programów: Infrastruktura i Środowisko, Innowacyjna Gospodarka i Rozwój Polski Wschodniej do 21 stycznia br. Zadaniem ministerstw było również szczegółowe uzasadnienie zmian na listach, w szczególności zaś w zakresie usunięcia projektów.

Drugim etapem weryfikacji było przeanalizowanie przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego list projektów kluczowych nadesłanych przez poszczególne resorty. W niektórych przypadkach MRR zwróciło się z prośbą do przedstawicieli właściwych ministrów o podjęcie dodatkowych prac, w wyniku których nadesłane wcześniej listy zostaną zmodyfikowane.

W wyniku przeprowadzonych spotkań zidentyfikowano kilka uchybień formalnych, wymagających jednolitego podejścia w opracowywaniu list projektów przez wszystkie resorty, będące Instytucjami Pośredniczącymi (IP):

- IP zostały poproszone o ponowną **aktualizację terminów realizacji** poszczególnych **projektów** na liście podstawowej i rezerwowej, zgodnie z ustaleniem przyjętym w ramach spotkań roboczych, że datą rozpoczęcia realizacji projektu jest data podpisania umowy o dofinansowanie,
- IP poproszono o zwiększenie stopnia szczegółowości przesyłanych **uzasadnień dla umieszczenia lub usunięcia projektów z listy** w postaci pisemnej (o charakterze merytorycznym, m.in. w celu ograniczenia powtarzających się ogólnych sformułowań, np. o strategicznym charakterze projektu), a także aby **w przedstawianych uzasadnieniach zawarte zostały informacje o tym, czy w ramach danego projektu indywidualnego została zawarta pre-umowa**,
- IP zostały poinformowane, że prowadzona obecnie weryfikacja polega tylko na analizie **projektów dotychczasowych** (z list opublikowanych w październiku i listopadzie 2007 r. w „MP”), czy spełniają kryteria formalne (strategiczne), co oznacza, że nie można dopisywać nowych projektów,
- Na aktualizowanych listach projektów powinny znajdować się **projekty duże**, które wcześniej zostały przekazane KE w ramach listy indykatywnej wraz z programem operacyjnym celem monitorowania ich przygotowania,

Jak wnioski płyną z weryfikacji?

W wyniku przeprowadzonej weryfikacji okazało się, że:

- w stosunkowo sporej liczbie projektów z dziedzin takich jak szkolnictwo wyższe, kultura, infrastruktura badawczo-rozwojowa i zdrowie występuje **problem finansowania części projektów nie związanych bezpośrednio z realizacją celów, priorytetów i działań programów operacyjnych** tj. obiektów lub elementów ich wyposażenia o **charakterze administracyjnym, biurowym bądź socjalnym**.
- niektóre projekty z zakresu edukacji, nauki, turystyki, dziedzictwa kulturowego, zdrowia zawierają komponenty **niezwiązane z podstawowym celem**

priorytetu który realizuje projekt, mające charakter komercyjny i/lub generujące dochód. Pojawiają się tam m.in. propozycje finansowania obiektów gastronomicznych, sportowych lub rekreacyjnych (np. korty tenisowe, baseny), a także pełniących funkcje religijne.

W związku z tym udzielanie bezwarunkowego, maksymalnie dużego dofinansowania na przedstawione powyżej typy projektów zawierające znaczne wartościowo komponenty niezwiązane z osiąganiem celów programów i priorytetów, **rodzi zagrożenia dla utrzymania strategicznego charakteru interwencji funduszy UE** i jednocześnie **zmniejsza szanse na osiągnięcie poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej w danym regionie czy obszarze.** W krótkiej perspektywie inwestycje w tym zakresie wpływają na **zwiększenie kosztów obsługi funkcjonowania** dodatkowych obiektów, co obciąża beneficjentów i zwiększa nacisk na kolejne, dodatkowe transfery finansowe na rzecz takich jednostek.

Ponadto, w trakcie weryfikacji zidentyfikowano:

- podobne projekty w różnych programach operacyjnych (PO IiŚ, PO RPW, RPO), które budzą ryzyko pokrywania się inwestycji i powinny zostać umieszczone do realizacji **wyłącznie w ramach jednego programu operacyjnego,**
- projekty o charakterze **regionalnym, służących pojedynczym instytucjom** (np. portal Urzędu Lotnictwa Cywilnego) **nie wpisujących się w kompleksową strategię / politykę sektorową** (zbiory projektów ze sobą niepowiązanych), służących grupom społecznym, do których adresowane są polityki wspólnotowe inne niż polityka spójności (np. KRUS). Dlatego w aktualizacji list projektów konieczne okazało się zwiększenie nacisku na podejście strategiczne uwzględniające potrzeby rozwoju społeczno-gospodarczego w skali krajowej i ponadregionalnej.

Jakie zmiany nastąpiły w wyniku weryfikacji?

- **ograniczono ilość projektów na listach** dla poszczególnych programów operacyjnych (zarówno na listach projektów podstawowych, jak i rezerwowych). W niektórych przypadkach **ograniczenie zostało dokonane w sposób większy niż było oczekiwane przez MRR** (w priorytecie I PO IiŚ - Gospodarka wodno-ściekowa i priorytecie PO IiŚ XIII - Infrastruktura szkolnictwa wyższego) i wymaga ponownej weryfikacji.
- wartość projektów indywidualnych znajdujących się na przekazywanych listach **została dostosowana do dostępnej alokacji w ramach działania/priorytetu PO** (za wyjątkiem priorytetów transportowych w ramach PO IiŚ),
- dla niektórych projektów **zaktualizowano wartości całkowite** oraz ich maksymalne wartości dofinansowania zaproponowane na obowiązujących listach podstawowych i rezerwowych.

Lista zostanie opublikowana i co dalej?

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego opracuje bazę danych monitoringu projektów indywidualnych, będącej narzędziem pozwalającym na monitorowanie przez Instytucje Zarządzające (usytuowane w MRR) procesu przygotowania projektów indywidualnych do realizacji. Dane do bazy będą wprowadzane z poziomu strony www bezpośrednio przez beneficjentów projektów indywidualnych, instytucje pośredniczące oraz zarządzające. Informacje uzyskane za pomocą bazy danych dotyczące stanu przygotowania projektów indywidualnych do realizacji zostaną włączone do comiesięcznych raportów dotyczących stanu wdrażania programów operacyjnych 2007-2013. Ponadto, uruchomione zostanie wsparcie doradcze mające na celu usprawnienie procesu przygotowania projektów

indywidualnych do realizacji (tzw. Project-pipeline), finansowane ze środków Programu Pomoc Techniczna. Połączenie elementów elektronicznego monitoringu projektów indywidualnych ze wsparciem doradczym pozwoli na jak najwcześniejsze zdiagnozowanie ewentualnych problemów pojawiających się na etapie przygotowania projektów indywidualnych do realizacji oraz uruchomienie środków zaradczo-naprawczych w postaci wsparcia w ramach Project-pipeline.

Trzeba podkreślić, że umieszczenie projektu na liście nie oznacza gwarancji uzyskania dofinansowania. Dopiero po spełnieniu formalnych i merytorycznych kryteriów wyboru projektów, zatwierdzonych przez Komitety Monitorujące oraz właściwym przygotowaniu projektu do realizacji może zostać zawarta umowa o dofinansowanie. W przypadku braku gwarancji terminowego przygotowania bądź realizacji projektu może nastąpić jego usunięcie z indykatywnej listy projektów indywidualnych. Przegląd i ewentualna weryfikacja list będzie przeprowadzana co pół roku. Środki zarezerwowane na realizację projektu, który zostanie usunięty, przeznaczone będą na projekty z listy rezerwowej lub zwiększą pulę funduszy dostępnych dla projektów wybieranych w procedurze konkursowej.